

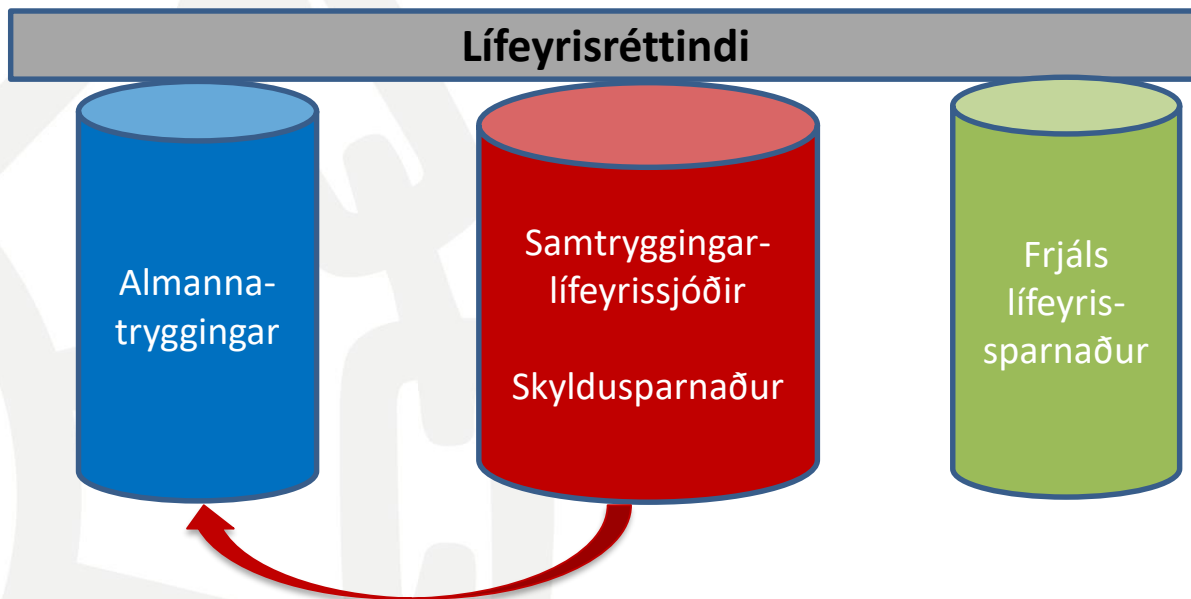

Samspil ellilífeyris almannatrygginga og lífeyrissjóða

Fræðslufundur LL
19. desember 2019

Henný Hinz – hagfræðingur ASÍ

Þriggja stoða lífeyriskerfið

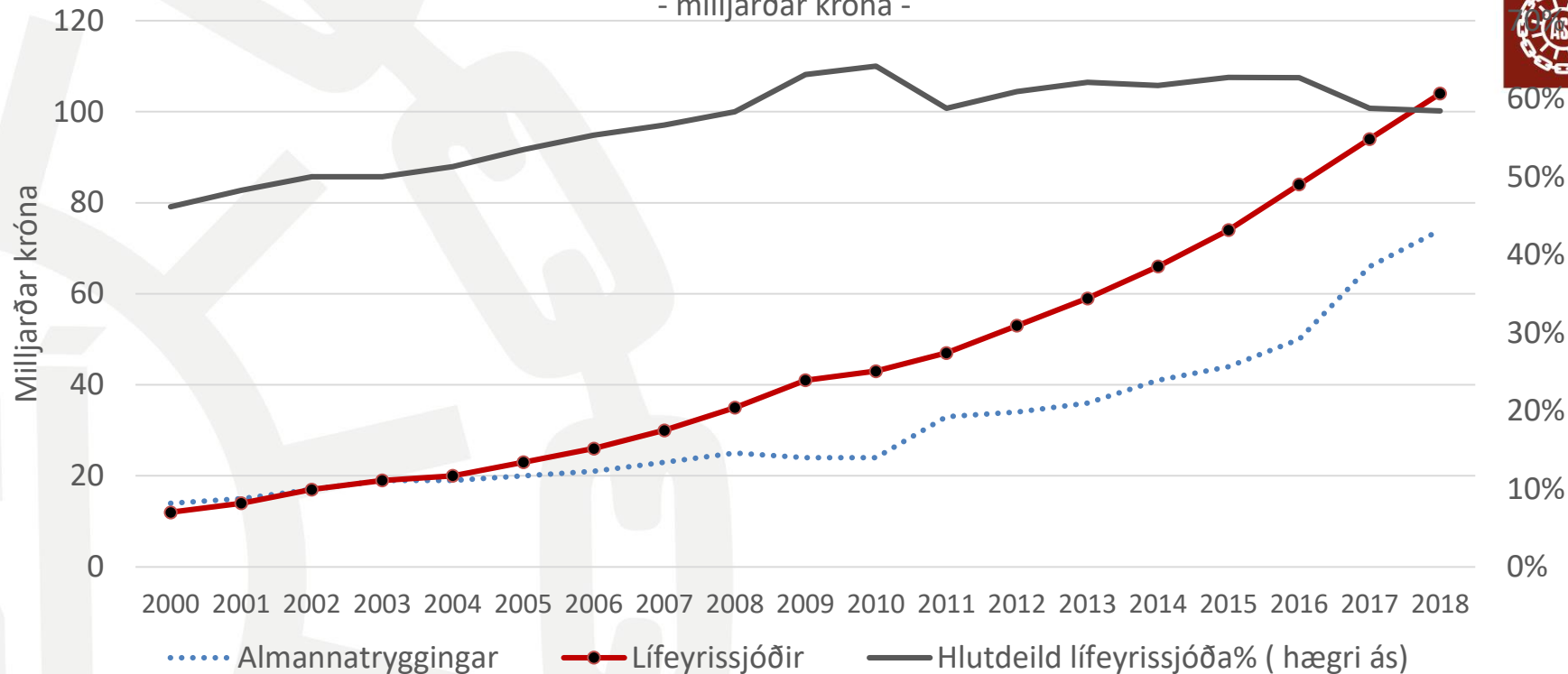

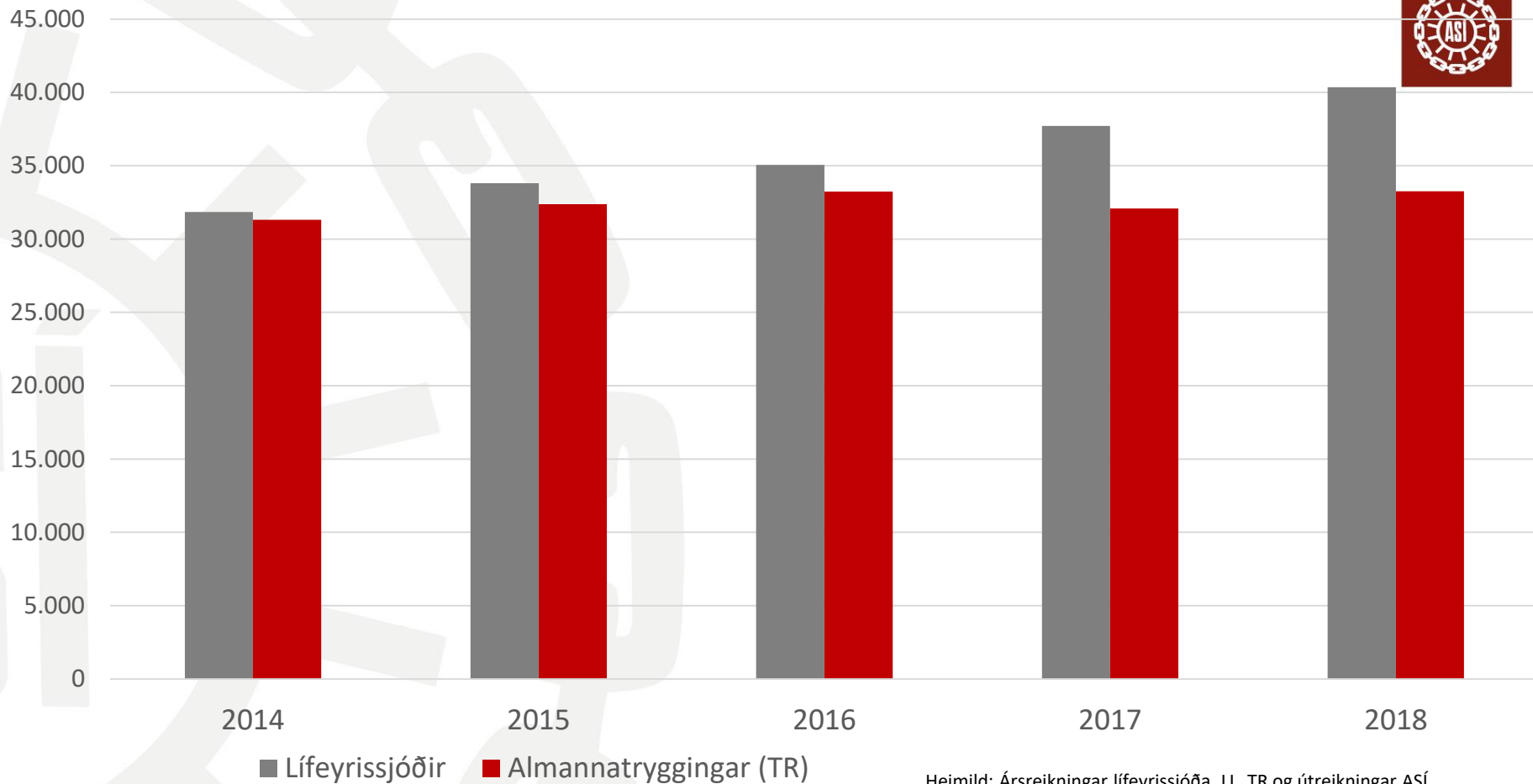
Lífeyriskerfi í mótun

- Þegar samið var um almennu lífeyrissjóðina árið 1969 var ellilífeyrir almannatrygginga um 17% af heildarlaunum fullvinnandi verkafólks og almennt launafólk átti ekki önnur lífeyrisréttindi.
- Nú er fullur ellilífeyrir almannatrygginga ríflega 40% af heildarlaunum verkafólks og stýttist í að lífeyriskerfið nái fullum þroska.

Heildargreiðslur lífeyrissjóða og almannatrygginga til ellilífeyris 2000 -2018 - milljarðar króna -

Fjöldi einstaklinga sem fær greiddan ellilífeyrir úr lífeyrissjóðum og almannatryggingum

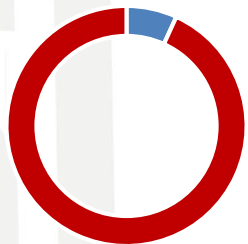
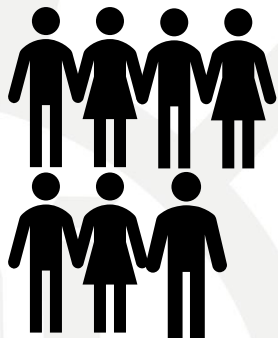

Heimild: Ársreikningar lífeyrissjóða, LL, TR og útreikningar ASÍ

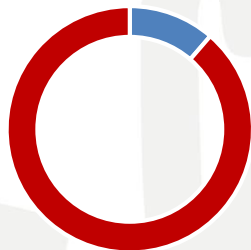
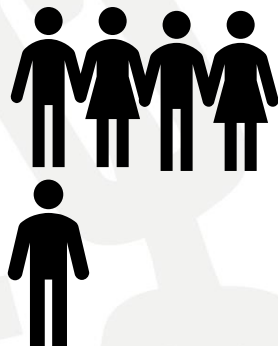
Aldurssamsetningin breytist hratt

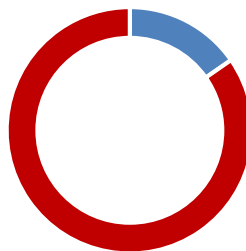
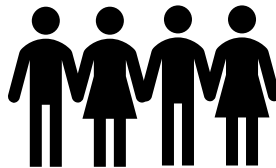
1969

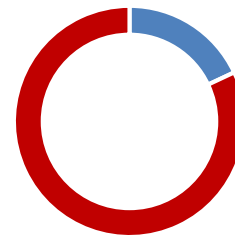
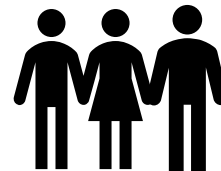
2020

2030

2040

...og erum lengur á eftirlaunum

Konur	Ár ólifuð við 60 ára aldur	Fjöldi ára á lífeyri
1970	21,7	14,7
1990	23,2	16,2
2010	25,4	18,4
2018	25,8	18,8
2030	27 ?	20

Karlar	Ár ólifuð við 60 ára aldur	Fjöldi ára á lífeyri
1970	18,6	11,6
1990	19,6	12,6
2010	22,6	15,6
2018	23,9	16,9
2030	25 ?	18

60 ára kona gat áriði 1970 vænst þess að lifa í 21,7 ár til viðbótar og vera á lífeyri í 14,7 ár m.v. 67 ára eftirlaunaaldur. Í dag getur 60 ára kona vænst þess að lifa í tæp 26 ár til viðbótar og vera tæp 19 ár á lífeyri

Mismunandi hlutverk

Almannatryggingar

- Grunnstoð
- Félagslegt öryggisnet – tryggir öllum lágmarksréttindi
- Gegnumstreymi - Fjármagnað með sköttum á hverjum tíma
- Tekjujöfnun og samtrygging

Samtryggingarlífeyrissjóðir

- Önnur stoðin
- Söfnunarsjóðir – hver kynslóð fjármagnar sinn lífeyrir
- Samtrygging – Ævilangur lífeyrir – allir tryggðir sem greiða inn óháð kyni, aldri og áhættu
- Lífeyrir háður tekjum og starfsævi hvers og eins

Ellilífeyrir

Almannatryggingar – Réttindi aldraðra

- Réttur til ellilífeyris frá almannatryggingum frá 67 ára aldri
 - Hægt að flýta til 65 ára gegn varanlegri lækkun
 - Hægt að seinka til 72/80 ára gegn varanlegri hækkun (f. 1952 eða síðar)
- Búsetuskilyrði
 - Hafi búið hér á landi í a.m.k þrjú ár á aldrinum 16-67 ára
 - Fullur réttur m.v. 40 ára búsetu
 - Skemmri búseta skerðir réttindi hlutfallslega
- Upphæð lífeyris fer eftir aðstæðum og tekjum hver og eins skv. ákvörðun stjórnvalda hverju sinni um fjárhæðir, skerðingareglur og frítekjumörk

Greiðslur almannatrygginga

Ellilífeyrir

Hámark
248.105

Heimilis-
uppbót

fyrir þá sem búa einir
Hámark
62.695

Samtals 310.800 – Hámarksgreiðslur almannatrygginga til þeirra sem búa einir

Almannatryggingar

Skerðingareglur

Atvinnutekjur

- 100.000 kr. frítekjumark
- Tekjur umfram það skerða ellilífeyrir um 45%
- Tekjur umfram það skerða heimilisuppbót um 11,9%

Lífeyrir úr samtryggingarsjóðum

- 25.000 kr. frítekjumark
- Lífeyrir umfram það skerðir ellilífeyrir um 45%
- Lífeyrir umfram það skerðir heimilisuppbót um 11,9%

Fjármagnstekjur

- 25.000 kr. frítekjumar
- Fjármagnstekjur umfram það skerða ellilífeyrir um 45%
- Fjármagnstekjur umfram það skerða heimilisuppbót um 11,9%

Séreignarlífeyrir

- Skerðir ekki greiðslur almannatrygginga

Ellilífeyrisþegi – býr einn – 100.000 úr lífeyrissjóði

Samtryggingarlífeyrir	100.000
Fullur ellilífeyrir	248.105
Skerðing ellilífeyris	- 33.750
Full heimilisuppbót	62.695
Skerðing heimilisuppbótar	-8.925
Samtals frá TR	268.125
Tekjur samtals	368.125

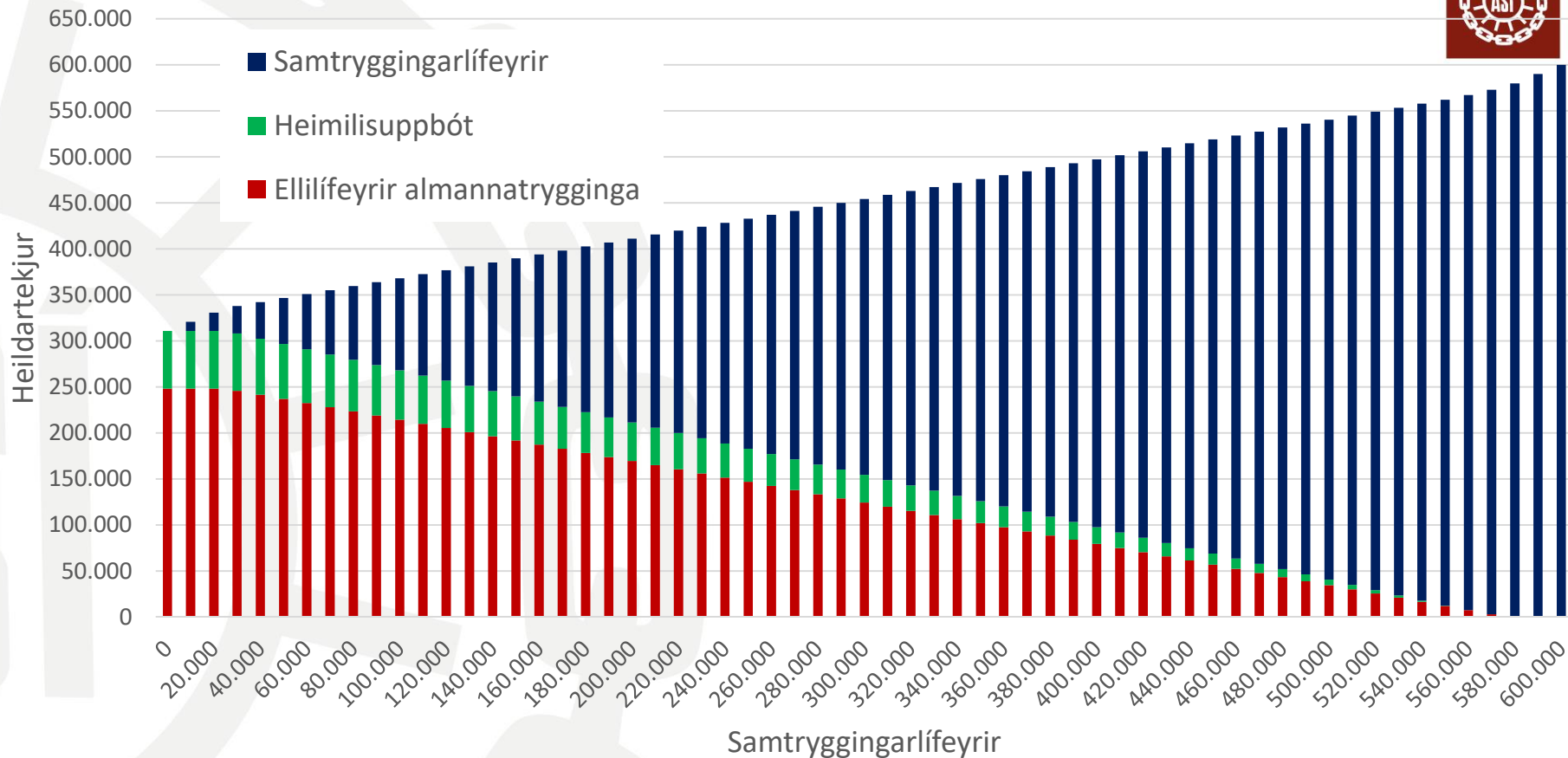

Ellilífeyrisþegi – býr einn – 200.000 úr lífeyrissjóði

Samtryggingarlífeyrir	200.000
Fullur ellilífeyrir	248.105
Skerðing ellilífeyris	- 78.750
Full heimilisuppbót	62.695
Skerðing heimilisuppbótar	-20.825
Samtals frá TR	211.225
Tekjur samtals	411.225

Heildartekjur

Ellilífeyrisþegi - býr einn

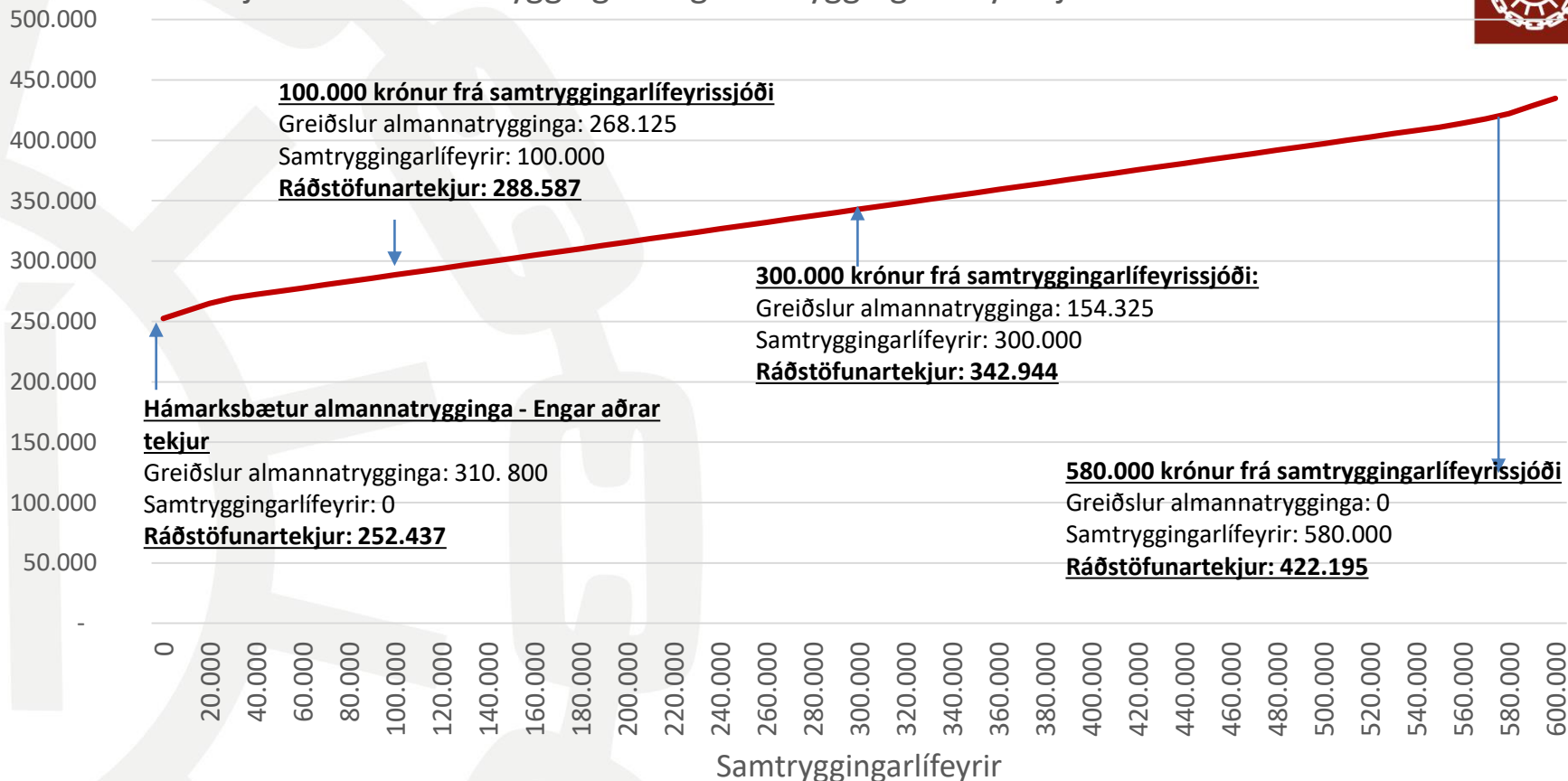

Ráðstöfunartekjur ellilífeyrisþega sem býr einn

- tekjur frá almannatryggingum og samtryggingarlífeyrissjóði e. skatta-

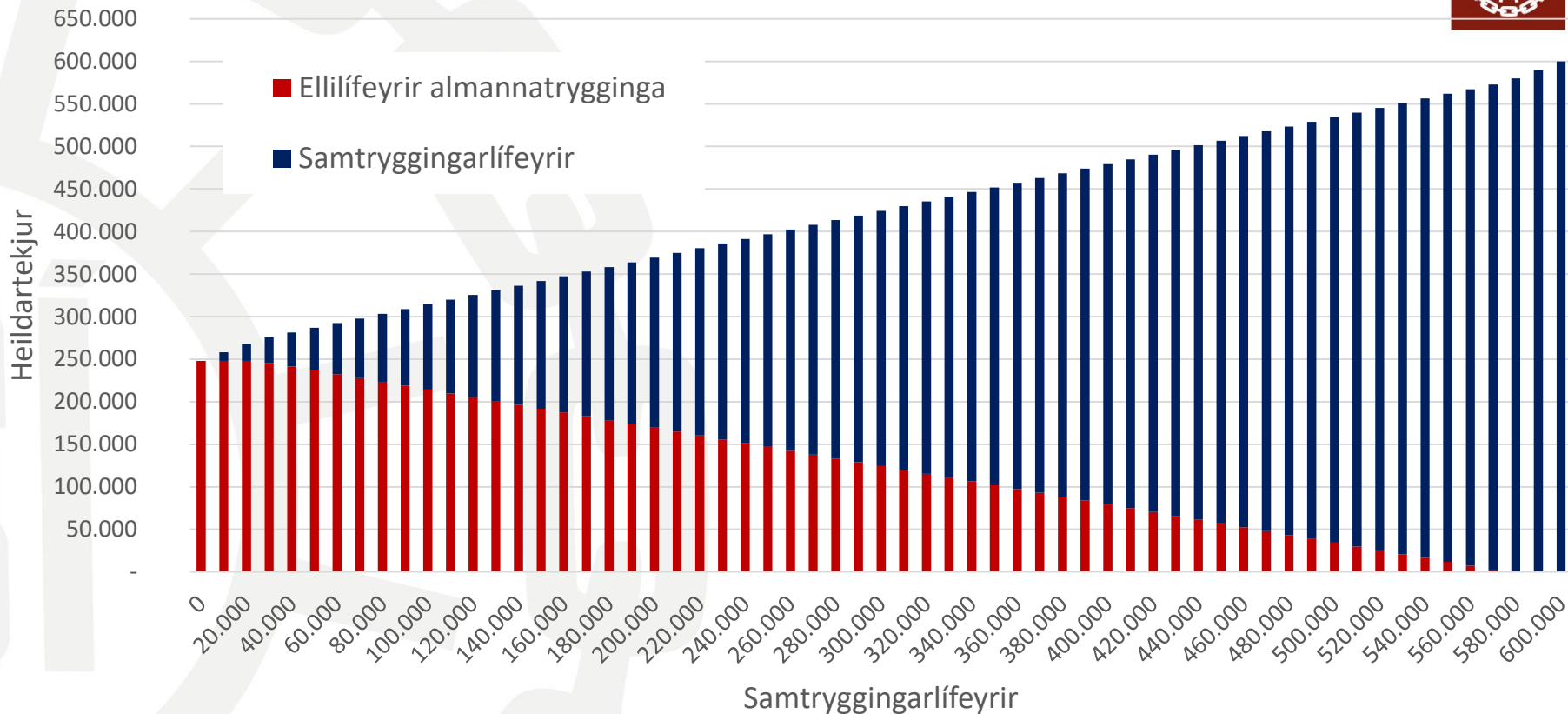

Ráðstöfunartekjur

Heildartekjur

Ellilífeyrisþegi í sambúð

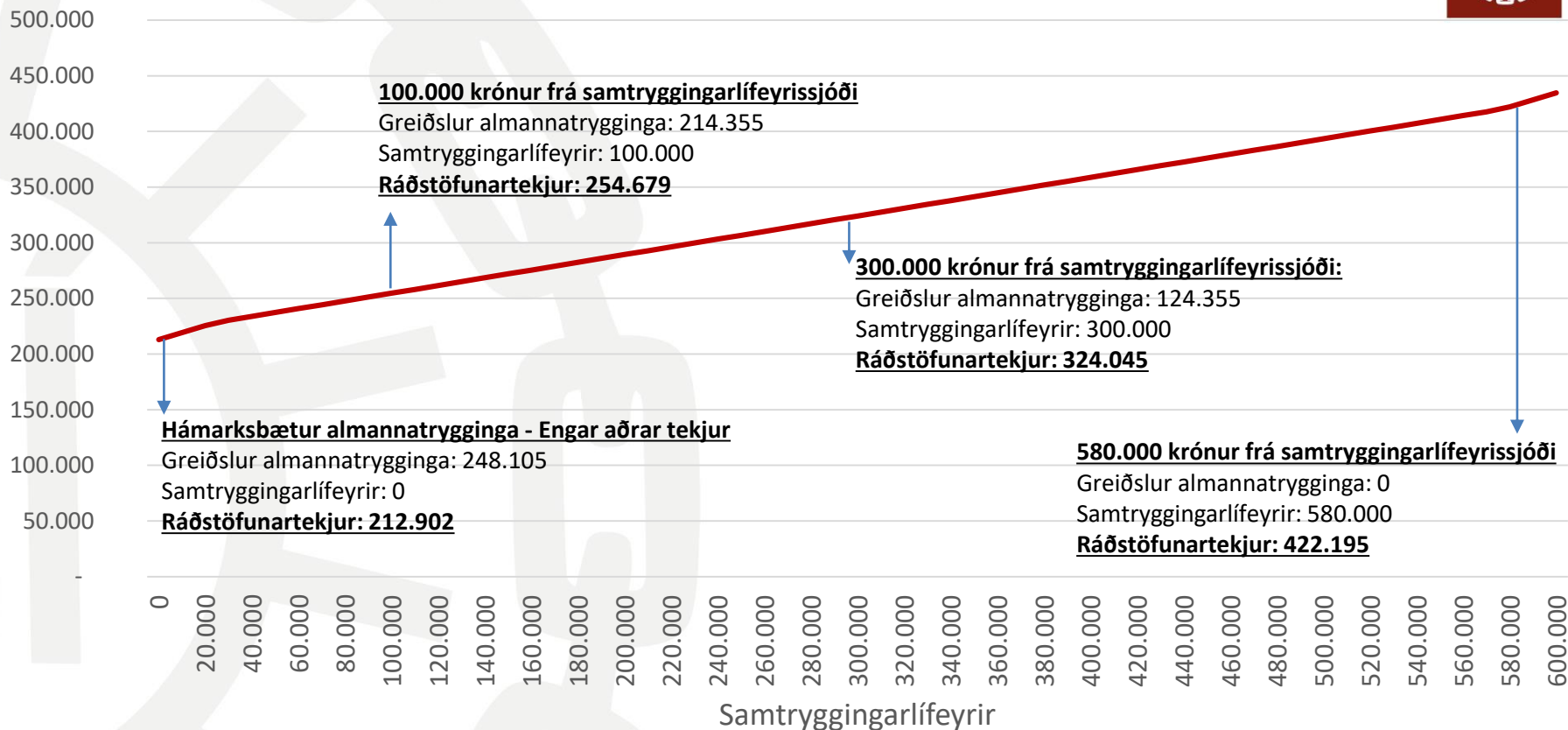

Ráðstöfunartekjur ellilífeyrisþega í sambúð

- tekjur frá almannatryggingum og samtryggingarlífeyrissjóði e. skatta -

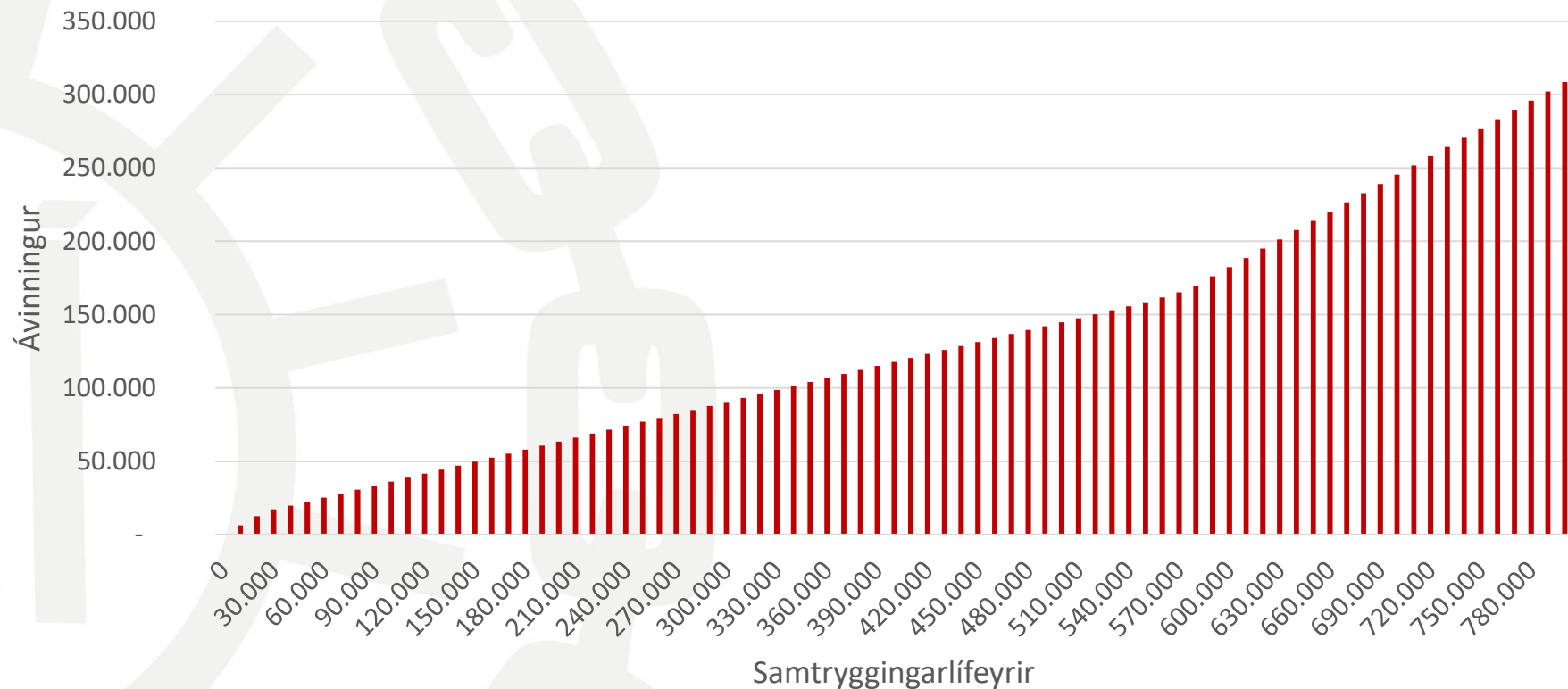

Ráðstöfunartekjur

Ávinningur ellilífeyrisþega af lífeyrissjóðstekjum

Viðbótarráðstöfunartekjur fyrir hverjar 10.000 sem greiddar eru úr samtryggingarlífeyrissjóði

Hálfur lífeyrir almannatrygginga

- Heimilt frá 1.1.2018 að taka hálfan ellilífeyrir almannatrygginga samhliða hálfum lífeyrir úr lífeyrissjóði
 - Hefur verið án allra tekjuskerðinga
 - Engin skilyrði um atvinnuþátttöku
 - Frestar hinum helmingnum sem tekur hækkunum á meðan
 - Heimilt frá 65 ára aldri gegn skerðingu
 - Skilyrði um að full lágmarksréttindi í lífeyrissjóði þurfi að vera a.m.k. 248.105 frá 67 ára – Takmarkar mjög þann hóp sem getur nýtt sér úrræðið til sveigjanlegra starfsloka
- Frumvarp um breytingar til meðferðar á Alþingi – gert ráð fyrir gildistöku 1.1.20020
 - Sett skilyrði um atvinnuþátttöku – þó ekki meira en hálft starf
 - Fallið frá skilyrði um lágmarksréttindi í lífeyrissjóði
 - Tekin upp tekjutenging – tekjur umfram 325.000 kr. á mánuði skerði hálfan lífeyrir um 45%.

Aldraðir með lítil eða engin lífeyrisréttindi

- Hópur aldraðra sem vegna stuttrar búsetu á engin eða mjög takmörkuð lífeyrisréttindi í almannatryggingum og hefur ekki aðrar lífeyristekjur
- Er sá hópur eldri borgara sem býr við hvað lökust kjör
- Birt hafa verið drög að frumvarpi um félagslegan viðbótarstuðning við þennan hóp.
- Lagt til að stuðningurinn nemi að hámarki 90% af fullum ellilífeyrir almannatrygginga (um 223.00 kr) með skilyrði um að önnur réttindi séu tæmd
 - Allar tekjur umfram 25.000 frítekjumark koma til skerðinga
 - Peningalegar eignir og verðbréf séu undir 4.000.000

Örorkulífeyrir

Almannatryggingar – Réttindi örykja

- Rétt til örorkubóta úr almannatryggingum eiga einstaklingar sem geta ekki unnið fulla vinnu vegna skertrar starfsgetu – 75 -100% öryrkjar á aldrinum 18-67 ára
- Örorka metin á grundvelli læknisfræðilegs örorkumats
- Upphæð lífeyris fer eftir aðstæðum og tekjum hvers og eins
- Á ábyrgð hvers og eins að veita TR réttar upplýsingar og upplýsa um breytingar á högum
- Sækja verður um örorkulífeyri til lífeyrissjóðs áður en sótt er um hjá TR
- Barnalífeyrir almannatrygginga 33.168 kr. á mánuði með hverju barni/ótekjutengdur

Almannatryggingar

Réttindi öryrkja

Örorkulífeyrir - almannatrygginga

Grunn-
lífeyrir

Hámark
46.481

Tekju-
trygging

Hámark
148.848

Heimilis-
uppbót

Hámark
50.312

Aldurstengd
örorku-
uppbót

Hámark
46.481

Barnalífeyrir – 33.168
kr. með hverju barni -
ótekjutengdur

Framfærsluviðmið - Framfærsluuppbót

247.183 – býr ekki einn

310.800– býr einn

Skerðingar örorkulífeyrisþega hjá TR

- **Lífeyrir úr samtryggingarsjóðum**

- Skerða ekki grunnlífeyrir
- Skerða tekjutryggingu um 38,35% af lífeyrissjóðstekjum umfram – 27.400/mán
- Skerða heimilisuppbót um 12,96% af lífeyrissjóðstekjum umfram – 27.400/mán
- Skerða framfærsluuppbót um 65% - „65 aurar á móti krónu“

- **Atvinnutekjur**

- Skerða grunnlífeyrir um 25% af atvinnutekjum umfram 214.602/mán
- Skerða tekjutryggingu* um 38,35% af atvinnutekjum umfram 109.600/mán
- Skerða heimilisuppbót um 12,96% af atvinnutekjum umfram 109.600/mán
- Skerða framfærsluuppbót um 65% - „65 aurar á móti krónu“

- **Fjármagnstekjur**

- Skerða grunnlífeyrir um 25% af fjármagnstekjum umfram 222.822/mán
- Skerða tekjutryggingu* um 38,35% af fjármagnstekjum umfram 8.220/mán
- Skerða heimilisuppbót um 11,3% af fjármagnstekjum umfram 8.220/mán
- Skerða framfærsluuppbót um 65% - „65 aurar á móti krónu“

- **Greiðslur úr séreignarsjóðum**

- Skerðir ekki grunnlífeyrir
- Skerðir ekki tekjutryggingu
- Skerðir ekki heimilisuppbót
- Skerða framfærsluuppbót um 65% - „65 aurar á móti krónu“

*Tekjuskerðing grunnlífeyris dregst frá tekjuskerðingu tekjutryggingar

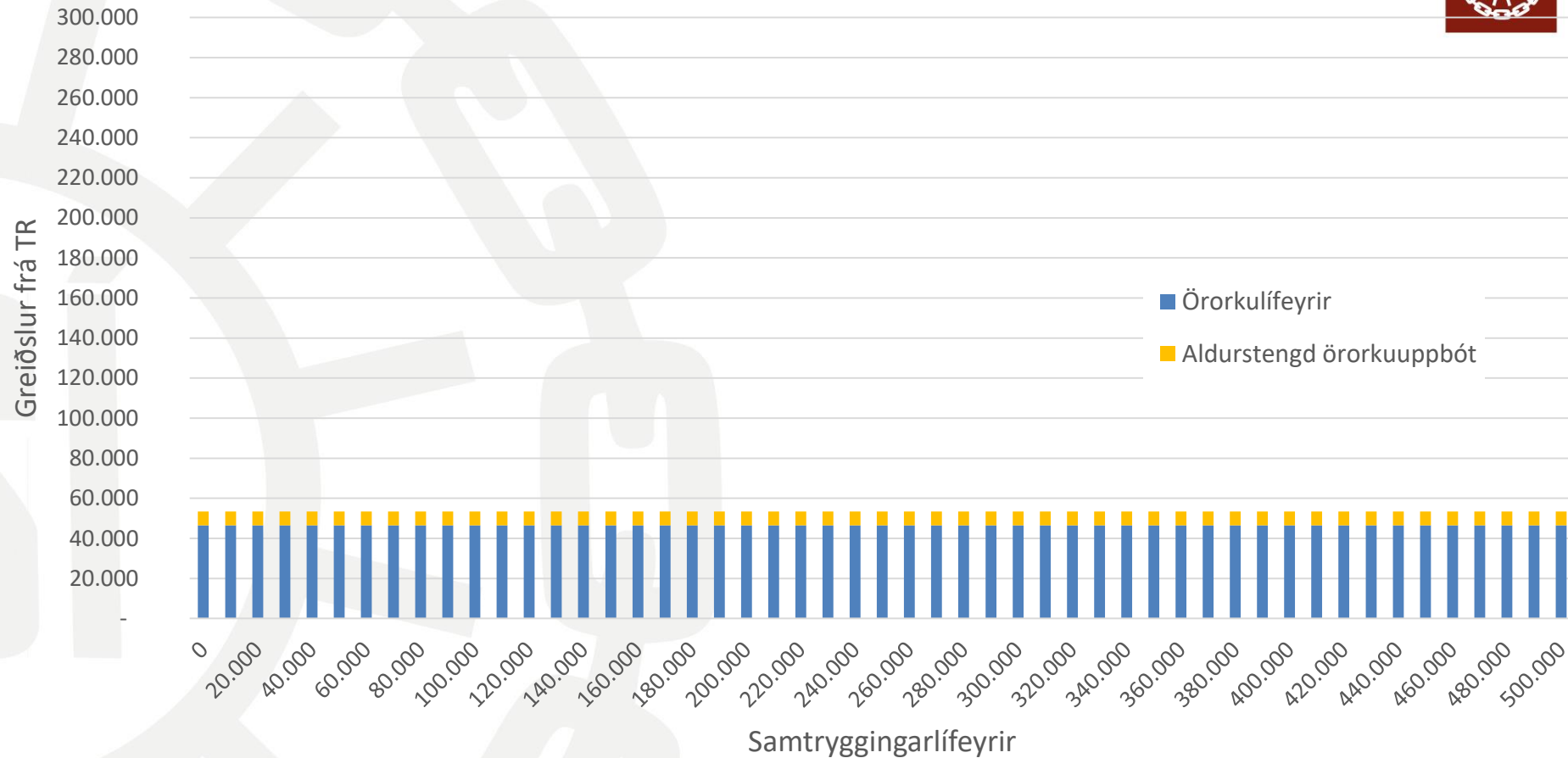
Greiðslur frá TR

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

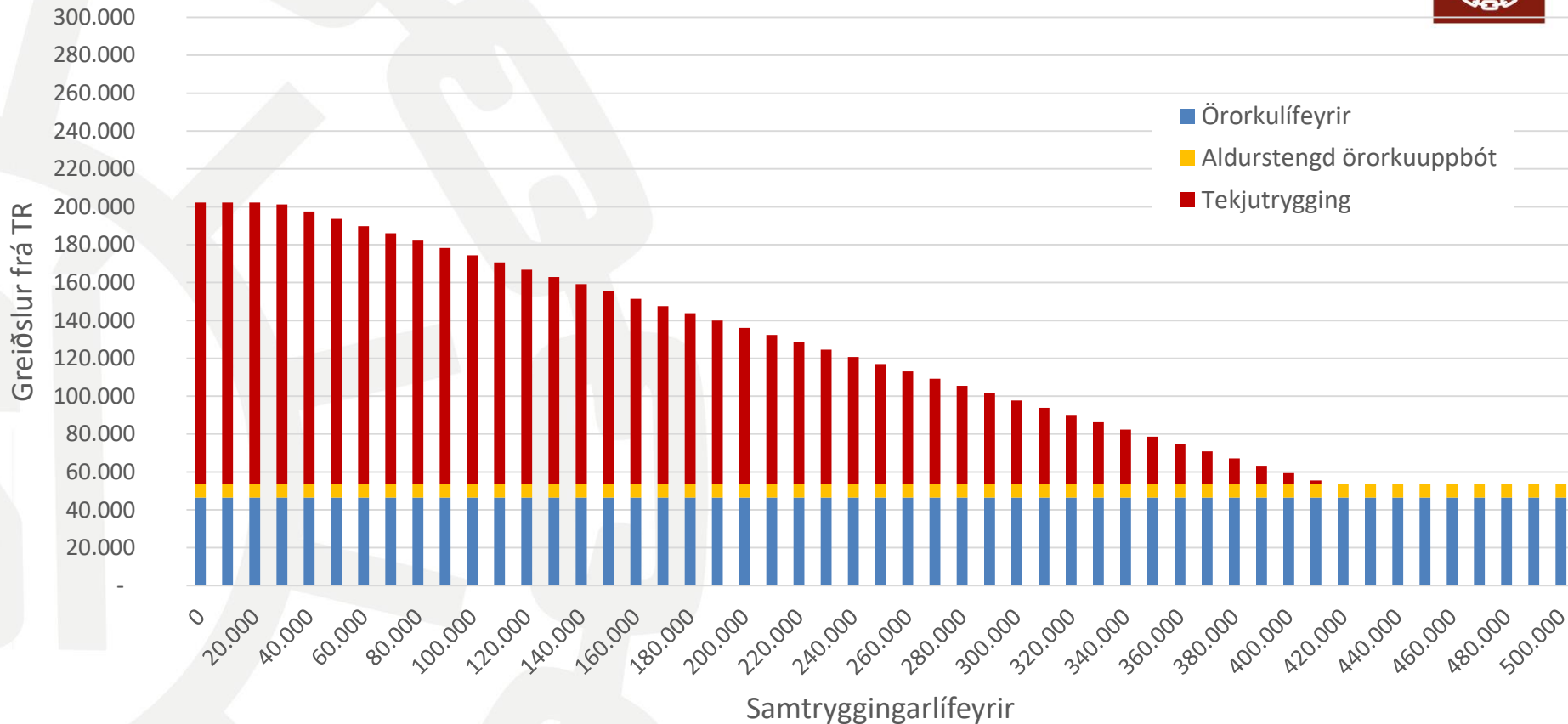
Greiðslur frá TR

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

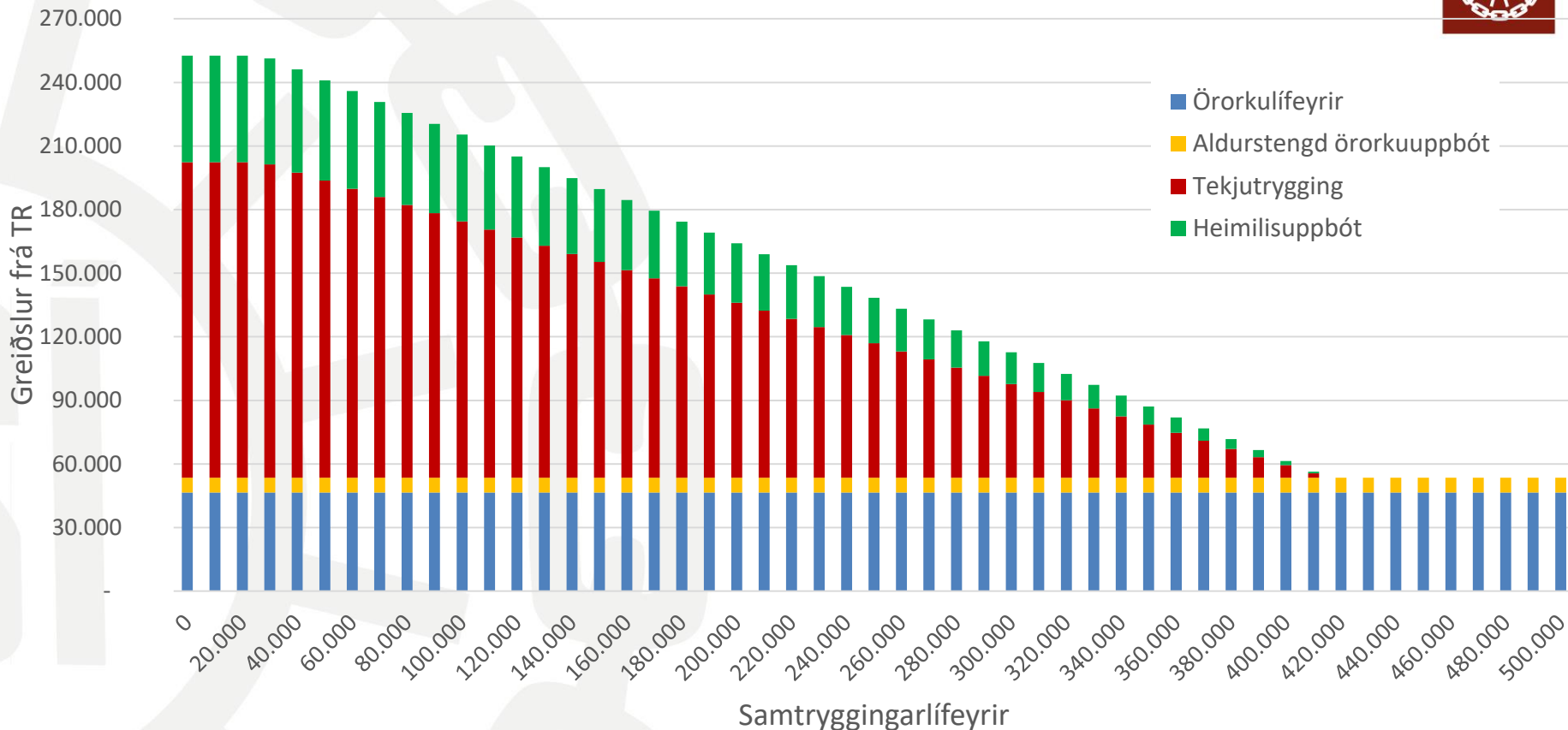
Greiðslur frá TR

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

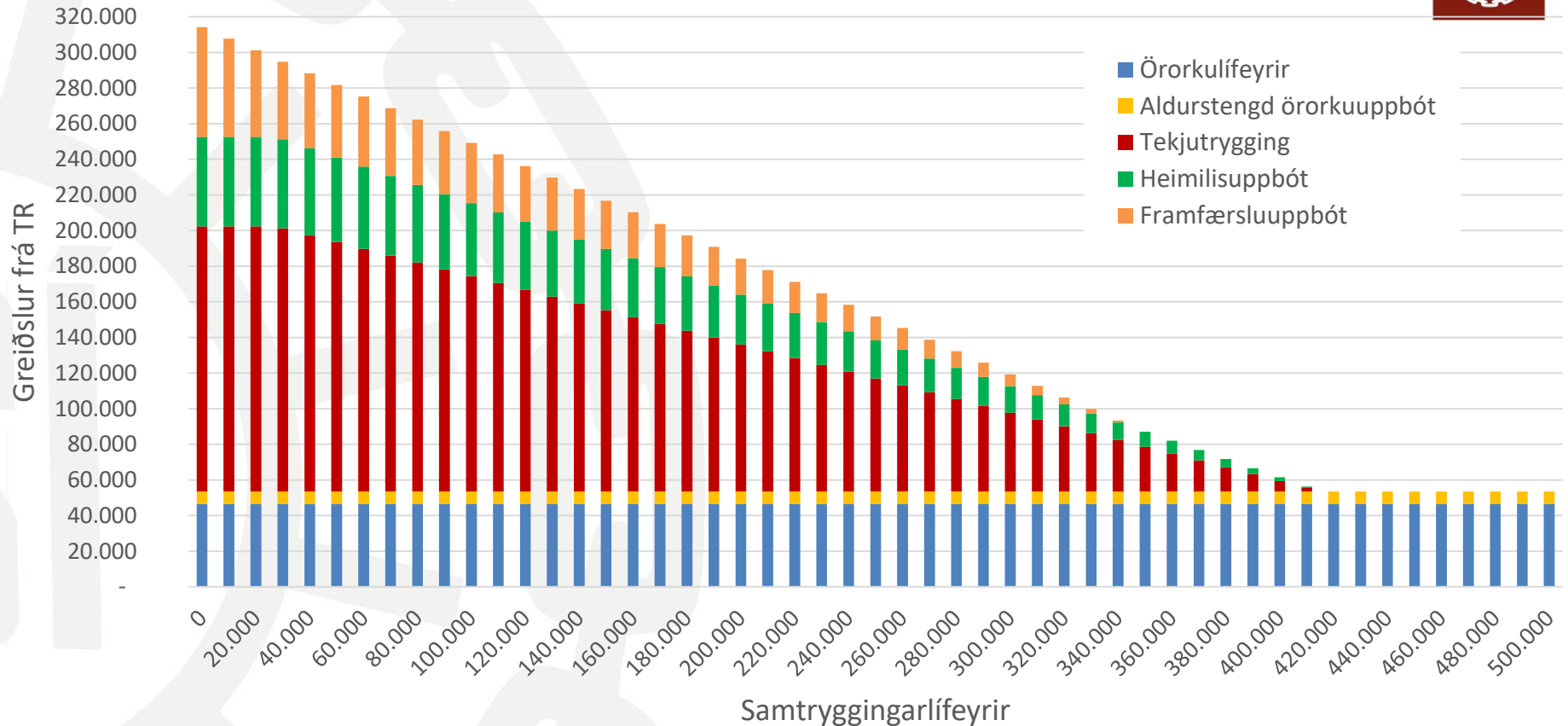
Greiðslur frá TR

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

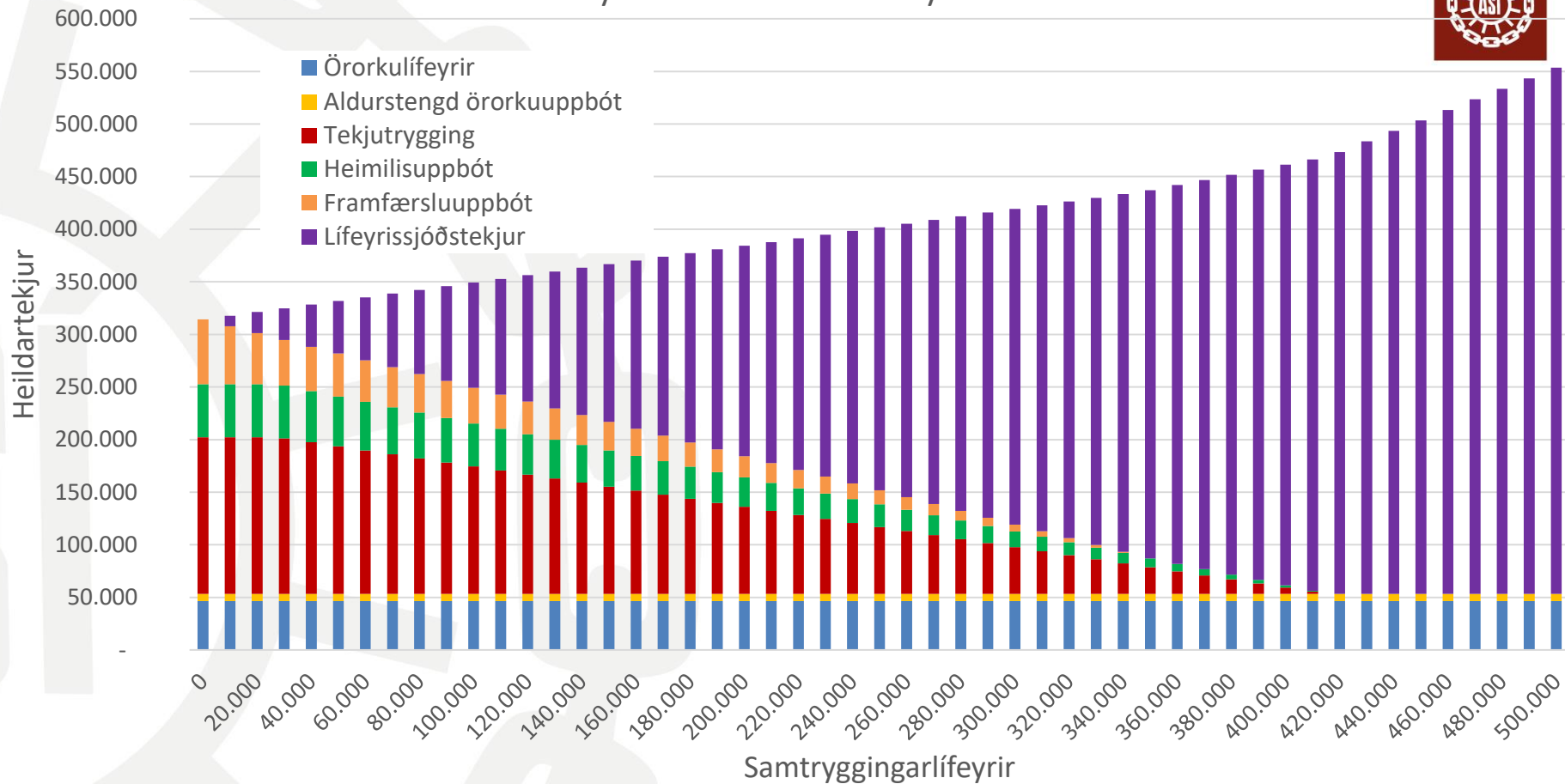
Greiðslur frá TR

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

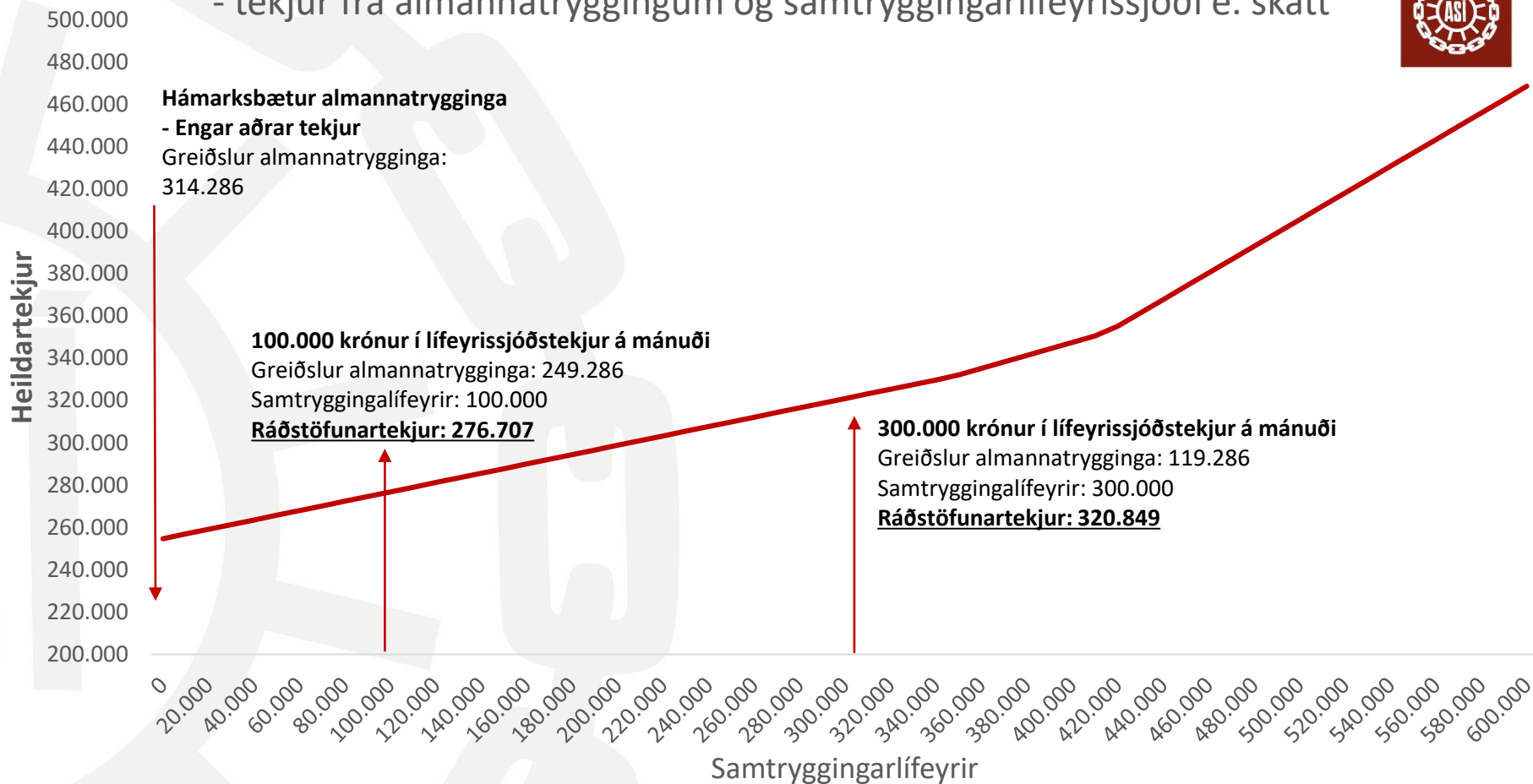

Heildartekjur frá almannatryggingum og lífeyrissjóðum 2019

Öryrki frá 40 ára aldri - býr einn

Ráðstöfunartekjur örorkulífeyrisþega sem býr einn - fyrsta mat 40 ára - tekjur frá almannatryggingum og samtryggingarlífeyrissjóði e. skatt

Takk fyrir